

GLASILO

„Slovenskega osrednjega čebelarskega društva za Kranjsko, Koroško in Primorsko“
s sedežem v Ljubljani ter „Slov. čebelarskega društva za Spodnje Štajersko“.

Urejuje FRANČIŠEK ROJINA.

Izhaja 10. dan vsakega mesca in se pošilja udom zastoj.

Leto XIV.

V Ljubljani, mesca januarja 1911.)

Štev. 1.

VABILO
na

OBČNI ZBOR

„Slovenskega osrednjega čebelarskega društva za Kranjsko,
Koroško in Primorsko“,

ki bo

na Svečnico dne 2. februarja 1911 ob pol 10. uri dopoldne
v mali dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

SPORED:

1. Otvoritev zbora po predsedniku.
2. Poročilo tajnika in blagajnika.
3. Poročilo preglednikov.
4. Volitev predsednika in podpredsednika.
5. Voiitev odbora.
6. Dvoje kratkih predavanj:
 - a) O razpošiljanju matic. (Urednik).
 - b) O pitanju z brezdavčnim sladkorjem. (Prof. Još. Verbič).
7. Predlogi in nasveti.

Ljubljana, mesca januarja 1911.

Francišek Črnagoj, t. č. predsednik.

Predlogi in nasveti naj se pošljejo predsedniku vsaj tri dni pred občnim zborom.

Za novo leto.

Stara je navada že,
da se vošči novo leto;
»Čebelar« to dobro ve
in zato vam vošči vneto:

Zdravje, srečo, blagoslov
pri čebelah in povsodi,
da bi v panjih zarod nov
delal vedno vam po godi.

Sebi »Čebelar« želi,
da bi ga prav radi brali
in po njem da zvesto vsi
v svojo se korist ravnali.

Pa še nekaj na uho:
Rad bi bistrjih pomočnikov
in na novo nekaj sto
naročnikov in — plačnikov.

Prošnja.

Prosimo, da cenjeni člani pri pošiljlatvi naročnine vselej napišejo na vrhu poštne nakaznice ali položnice: **star ud, nov ud**, ker s tem prihranijo upravništvu veliko časa in truda. Prosimo tudi, da se zapiše natančno **kraj in zadnjo pošto**.

Obenem naznanimo, da se bodo tudi letos kakor prejšnja leta priložile poštne položnice šele pri tretji številki, ki jo dobé še vsi stari udje. Kdor ne bo potem poravnal članarine do 4. številke, temu se list brezpogojno ustavi in se ga izbriše kot člana našega društva.

Upravništvo „Slov. Čebelarja“.

Čebele in čebelar v januarju.

Josip Kosi — Celje.

Oj, dolgi hudi zimski čas,
v obleki snežnobeli,
da le ne škodil tvoj bi mraz,
predragi mi čebeli!

Mesec december nam je nudil posebno v svoji prvi polovici nekaj prav lepih, mirnih in milih dni. Čebele so pridno izletavale in se lahko popolnoma očistile.

Dvanajstega decembra sem opazoval zadnjikrat, da so posamezne čebele prinašale še cvetni prah. S povzdignjeno glavico, ponosno se oziraje semterja so se nastavljale pred žrelom, kakor da bi hotele reči: »Poglej nas no, ljubi čebelar, kako smo vendar pridne!« — potem so šele izginile v panji.

Druga polovica decembra je postala mrzleja, in le še posamezne čebele so se pokazale pred čebelnjakom, ki pa so kmalu izginile zopet v svoja domovanja.

Januar je nastopil, in z njim kruta zima. Debeli sneg pokriva spečo naravo.

Čebelnjak se nam dozdeva kakor neko svetišče miru, katerega kalenje bi bilo grešno.

Ali si, dragi bralec, že kedaj opazoval skrbno mater, polno ljubezni, kadar je svojega dojenčka, svojega ljubljenca zazibala v sladko spanje?

Od časa do časa se približuje tiho po prstih, podobna bolje dobremu duhu, kot človeku, posteljci svojega ljubljenca, opazuje njegovo dihanje, če je redno, skrbi, da ima dovolj zraka in gorkote, prepreči vsaki ropot v bližini in odganja nadležni mrčes. Ko se je prepričala, da je vse v redu, se odstrani zopet prav tiho, in na njenih ustnicah se bere smehljaj sreče. Ako otrok zajóče, pozna skrbna mati takoj po glasu, ali je ta jok izvir samo telesne potrebe, ali je njega vzrok kakšna bol, kateri takoj odpomore.

Ako storiš, dragi čebelar, v januarju pri svojih čebelah enako, blagor tebi. Tvoje čebele se bodo počutile dobro pod tvojim varstvom.

Kolikokrat naj čebelar obišče pozimi svoj čebelnjak, odvisno je pač od razmer, katere vsak sam najbolje pozna. Bral sem nekje, da mora čebelar vsak dan najmanj enkrat v čebelnjak pogledati, drugod pa zopet, da naj od časa, ko je čebele vzimil pa do pomladi sploh ne prestopi čebelnjakovega praga.

Prvo je pretirano, drugo pa nezmislno. Menda ga ni pristnega čebelarja, ki bi zdržal celo zimo, ne da bi obiskal svojih ljubljenk in se prepričal o njih stanju, četudi ni bila posebna potreba.

Posebno pozornost obrni na panjeva žrela! Zabrani solnčnim žarkom vsak dostop. Mrtve čebele ali led in sneg odstrani iz njih, da bode imel zrak prost vstop. A to vse skrajno mirno in tiho. Pazi posebno, da ti rovke ne bodo vhaiale v panji.

Tudi senicam primerno zabrani dohod k žrelom. Žrela zožiti je potrebno le pri panjih, ki jih imajo izredno široka, da ne vhaaja v panji z zrakom preveč zime.

Prestopi nekaterikrat tudi čebelnjakov prag, a to brez vsega šuma in ropota. Pritisni uho tesno ob panjeva vratca in prislušuj. Iz notranjega glasu izvedel bodeš, v kakem položaju so prebivalci. Mirno in zadovoljno šumenje ti naznanja, da se počutijo dobro. Ako šumijo močno, razburjeno in se slišijo še posamezni tuleči glasovi, vedi, da nekaj ni v redu. Čebelam lahko manjka potrebnega zraka, hrane, trpijo žejo ali so ob matico.

Če si pri žrelu storil, kar sem prej omenil, dobile bodo takoj dovolj zraka in šumenje se bode pomirilo. Drugi slučaji se pripetijo v januarju le malokedaj. Ako si v jeseni položil na dno panjů podlogo iz lepenke ali ruberoida, deščico pod oknom odstranil in jo nadomestil z blazinico, je preiskovanje panjů lahko. Odpreš vratca zelo mirno, vzdigneš blazino toliko, da potegneš podlogo iz panjů in na njej bodeš našel kar iščeš. Če ležijo na podlogi debeli medeni kristali, trpijo čebele žejo, če pa je panj brezmatičen, najdeš matico med mrličii.

Ako si v jeseni skrbel za to, da si ljudstva samo z mladimi maticami vzimil, se ti sedaj ni treba bati brezmatičnosti.

Brezmatičen panj odstrani — če je to brez motenja drugih ljudstev mogoče — iz čebelnjaka in ga z žveplom uniči; rešil bodeš vsaj med, katerega čebele še imajo. Čakati žnjim do pomladi, da bi ga potem združil, se ne izplača, ker stare čebele že večjidel pri prvih izletih popadajo in bi ti torej ne koristile veliko, pač pa spravijo lahko v panju, kamor si jih pridružil, matico v nevarnost.

Hrane porabijo čebele v decembru in januarju zelo malo, morebiti v enem panju ne čez 1 kg.

Če jim torej že v januarju zmanjka hrane, je pač malomarnost čebelarjeva velika, ker vsak se mora vendar prepričati prej ko ljudstva vzimi, koliko hrane imajo. Takemu čebelarju bi svetoval, da se v novem letu temeljito poboljša. Ako si vendar zapazil, da je kateremu polku zmanjkalo živeža, kar v sredi zime ni posebno lahko, spravi ga v kako toplo klet in mu tam prideni med v satovju, ki si ga prej namočil v topli vodi — seveda če ga imaš — če ne, mu pa prideni sladkorne kristale, istotako namočene nad gnezdo.

Ker so se čebele v decembru dovolj očistile, ne bodo imele v januarju potrebe do tega, če bi tudi postalo gorkeje; ako pa postane tako južno vreme, da začnejo kljub senčnicam izletavati, potem pa odstrani vse ovire, da se lahko popolnoma izletijo.

Sneg odstrani s strehe in okoli čebelnjaka, kolikor je to brez motenja čebel mogoče, da spomladi prej izgine, ker čebele radi posedajo pri prvem izletu po strehi in po tleh.

Čebelar ima sedaj največ časa si vse potrebno pripraviti za pomlad in leto: panji in okvirje delati, vosek kuhati in umetne medstene vlivati.

Vlivanje umetnih medsten je za začetnika precej kočljiva stvar. Koliko jeze pogoltniš tu, če si slučajno enkrat pozabil stiskalnico namazati, ali se ti je iz kakega drugega vzroka vosek prijel v zarez. Cele ure porabiš, predno ga zopet odstraniš. Priporočam za ta slučaj neko sredstvo, ki je jako priprosto in dobro. Imej pri vlivanju umetnih medsten pripravljen škafr mrzle vode. Kakor hitro si zapazil, da se ti je vosek prijel, in se medstena ne da odstraniti iz stiskalnice, porini vse skupaj v mrzlo vodo in drži nekaj minut notri. Vosek se je naglo ohladil in strdil, pri tem skrčil in izluščil ga bodeš lahko iz stiskalničnih zarez.

Končno ne pozabi na »Čebelarja«, ki si ga poleti spravljal na polico. Preberi ga od prve do zadnje številke; našel bodeš marsikaj zanimivega v njem, kakor tudi v knjigi Antona Janša »Popolni nauk o čebelarstvu«, ki jo pri tej priliki vsakemu čebelarju prav toplo priporočam. (Naroči se pri J. N. Babniku v Dravljah, pošta Št. Vid nad Ljubljano).

Čebelin spomin.

Čebela je živela v svojem prvotnem stanju kot divja žival v skalnih votlinah in drevesnih duplih nekdanjih velikanskih pragozdov. S svojimi pridelki, sladkim medom in dragocenim voskom pa se je človeku prikupila tako,

da je njena bivališča preselil k svoji domačiji ter jo tako udomačil. Tej izpremembji se je čebela nemara zlahka prilagodila, saj jasno izraža značaj domače živali s tem, da se dosledno vrača na svoj dom in se je na istega popolnoma navezala.

Gotovo je čebela v vsakem oziru čudno ustvarjena, zlasti je še čudovit njeni dar spomina. Ako je sto čebelnih panjev postavljenih na enem stališču, najde vsaka čebela svoj dom, da v tem oziru človeka daleč prekosi. Ako si hočemo mi zapomniti enega izmed toliko panjev, nam to ni drugače možno, nego da jih štejemo. Ravno se spominjam, ko smo bili pred 28 leti na Dunaju v velikanski Rudolfovi vojašnici; trinadstropna je in obsega prostora za en konjeniški in dva pešpolka z vsemi častniki in konji vred. Vsa troja nadstropja so po notranji uredbi popolnoma enaka. Vsled tega se je prav pogosto pripete, da je kak vojak prišel za eno nadstropje prenizko ali pa previsoko ter s hodnika v dobri zavesti krenil naravnost v „svojo“ sobo. Pa kako je gledal, ko je stal med samimi neznanimi tovariši, ki so zagnali glasen smeh in mu burno ploskali, na kar jo je mož seveda tem hitreje popihal. Drugega se ni zgodilo, pri čebelah pa je pač drugače, ako katera zaide v tuj panj.

Ako panji zunaj niso preveč enaki ali žrela preblizo, zaide posamezna čebela redkokedaj v tuj panj. Zlasti si posebno dobro zapomni kraj, oziroma točko, kjer je vhod v njeni dom. Če pomaknemo panj kakih 10–20 cm vstran, bodo čebele iskale vhod najprej ravno na isti točki, kjer je bilo prej žrelo, dasi se panjeva zunajnost ni nič izpremenila. Isto bomo opazili, ako pomaknemo panj nekoliko nazaj. Čudil sem se pred leti, ko sem moral neki paviljonček prestaviti za kakih 15 m ter mu dati drugo smer. Ker tega nisem mogel storiti pred prvim spomladnim izletom, vršil sem to polagoma, vsak dan blizo pol metra, sicer bi se mi čebele preveč poizgubile na druge enake paviljončke. Pomaknil sem v jutro, preden so čebele izletele; potem pa, ko so čebele prihajale iz paše, je vsaka priletela le do tiste točke, kjer je bilo žrelo prejšnji dan, in nikamor dalje, ampak kviško ter je dalj časa krožila na tem mestu, dasiravno je videla pol metra naprej v ravno tisti smeri žrelo in ves paviljon popolnoma neizpremenjen. Šele po daljšem kroženju in opazovanju so se podajale v panj. To je trajalo vsako jutro par ur, potem pa so redno letale.

Čebelin spomin sega pa še dalje, namreč celo na več tednov. Ako smo pred zimo po končanem izletavanju kak panj prestavili, in pridejo pozimi topli dnevi, bodo čebele prestavljenega panj iskale vhod na prejšnjem mestu. Slavni čebelarski učenjak Fr. Huber je v jeseni postavil posodico medu na okno, kar je takoj privabilo čebele. Odstranil jih je in okno od zunaj zaprl ter pustil tako skozi celo zimo; na pomlad pa so čebele zopet prišle iskat medu. Torej ne ugasne čebelam spomin celo več mescev.

Ako pri kakem panju v poletnem času kaj premenimo, denemo na brado kak predmet ali obesimo na končnico kos papirja ali kako desčico, takoj se bodo čebele obotavljale iti naravnost v panj. Iz tega se učimo, da lahko zaznamvamo one panji, ki bi imeli dobiti mlade matice, da iste pri povratku laglje najdejo svoj panj. Tako znamenje pa se mora narediti prej, nego je

mlada matica prvokrat izletela, drugače bi si ne upala nazaj v panj. Prigodilo se je, da je čebelar pozabil žepni nožič na bradi kakega panjů, čigar mlada matica je iste dni izletavala na prašenje. Črez par dni se je ta panj pokazal brezmatičnega.

Ako čebele [zasledijo kak vir živeža, se obložijo in podajo v panj, kjer breme oddajo, in se vrnejo zopet. Če postavimo na okno v posodici par kapljic medu, hitro ga izvohajo. Prestavimo pa posodico na drugo okno, čebele bodo iskale na prejšnjem oknu, ker jih spomin tja vodi, dokler medu na novem prostoru iznova ne zasledijo. V jeseni mi je slučajno padla kaplja medu na okno. Črez par minut je prišla ena čebelica srkat. Porabil sem ta slučaj v natančno opazovanje. Ko se je napila, je odletela in črez dve minuti se je vrnila. Četrtookrat je vzela ves med, pa prišla je še peto in šestokrat, a po dvakratni prazni vrnitvi je sedmokrat ni bilo več.

Kadar mlada čebela prvokrat izleti, se v bližini žrela obrne nazaj, leta dalj časa v vseh mogočih krogih pred panjem ter ga opazuje, dasi dobro v spomin vtisne njega obliko in barvo, kar jo potem pri vsakokratnem povratku vodi. Isto storijo tudi stareje čebele pri prvem spomladnem izletu, ali če se panjeva zunajnost naenkrat izpremeni, ali če se panj prenese v oddaljen, neznan kraj. Izkušnja je dognala, da izletava čebela navadno do 3 km daleč na okrog; vendar ni to za vse slučaje obmejno okrožje. V ravnini, mirnem vremenu in zlasti kadar v bližini primanjkuje hrane, oziroma paše, izletava še veliko dalje, celo 7—8 km. Opazovalci trdijo, da čebela leta vedno najbližjo pot. V tem ji gotovo ne zadostuje samo vid, niti je ne vodi le duh, temveč oboje; razun tega si mora vsak kraj dobro ogledati in zapomniti, t. j. mora se orijentirati. Ako smo premestili čebele v kak oddaljen kraj, se njihovi prvi izlet, razun ogledovanja neposredno pred panjem, razširja najprej po bližni okolici, potem pa vedno dalje, dokler se z novim krajem popolnoma ne seznanijo.

Nič manj, nego si zapomni čebela obliko raznih predmetov v naravi, je dovzetna tudi za razne barve. To so izvedeli kranjski čbelarji že v davnih časih, za to so „malali“ panjeve končnice.

Zraven duha vodi torej čebele zlasti barva cvetja na paši. Ko vsaka čebela obletava hkrati le eno vrsto cvetov, se pripeti, da se vsede včasih na istobarvni cvet druge vrste, ker jo je enaka barva zmotila; a čebela zmoto vsled duha takoj spozna ter krene zopet na prvotno vrsto.

Da bi se prepričal, kako čebela dobro razločuje barve, položil je Anglež John Lubbock raznobarvne, ozke papirnate trakove na trato, namreč: rdeči, beli, modri, zeleni, rumeni in rjavi. Na rdeči trak je kanil kapljico medu. Priletela je čebelica, se napila in odletela. Zdaj je Lubbock trakove vse križem zamenjal. Zopet je priletela ista čebela in se vsedla naravnost na rdeči trak. Lubbock je to večkrat ponavljal, in vselej se je čebela vsedla na rdeči trak brez vsakega iskanja.

Iz teh vrstic bo gotovo vsak pazen čitatelj spoznal, da je naša ljubljenska čebelca res čudno nadarjena živalca, neupoštevajoč še mnogih drugih čudes, katere lahko opazimo vsak dan v čebelnem panju. Da pa se mi čbelarji kot

oskrbniki in varuhi čebel v tem oziru ne bomo dali zapostavljati od njih, pokažimo tudi mi svoj „dober spomin“, da se spominjamo osobito zdaj ob novem letu svojih dolžnosti, da spoznamo in cenimo, kar je dobro za nas in za vse slovensko čebelarstvo. Spomnimo se torej svoje najvažnejše dolžnosti in prisežimo — seveda pri tej prisegi ne gre le tri prste kvišku, ampak 2 K v roko — danes neomajano zvestobo čebelarskemu društvu

in zvest ostani vsak,
dokler bo med sladak!

V tej sladki nadi vsem čč. čitateljem, znanim in neznanim, želi
„prav veselo in srečno novo leto“

Ivan Jurančič.

Čebela v zakonu.

Zdolšek.

(Dalje.)

C. Patent za Nižjeavstrijsko in Moravsko od dne 8. aprila 1775 (katerega najdeš v 7. zvezku „Sammlung aller k. k. Verordnungen und Gesetze vom Jahre 1740—1780“).

Točke 1—7, niso pravnega značaja in omenjajo le novo ustanovljeno glavno čebelarstvo šolo na Dunaju, katerej bi naj sledile še druge v posameznih kronovinah. Namen je, vzbuditi veselje do čebelarstva in taisto povzdigniti.

§ 7. Da se vzbudi veselje do čebelarstva, je taisto na večne čase prosto vsakih davkov, ako se taki do zdaj gosposki še niso odrajtovali; če pa so se od kake gosposke (Herrschaft) v teh dveh deželah zahtevali, naj se taista pri deželni vladi oglasi, da se davki odpišejo, ali zadevo na kak drug način vravna, če bi se že sama ne odpovedala temu dohodku iz ljubezni za splošni blagor.

§ 8. Odškoduje se pa zdajšni gosposkin dohodek enkrat za vselej, in nikakor ni dovoliti, da bi se kmetu odvzelo veselje s kakšno poznejšo naklado.

§ 9. Čebelar sme prepeljati svoje čebele tudi na pašo, n. pr. v ajdo, ne da bi mu mogel lastnik zemlje to zabraniti; toda ta pravica izvrševati se mora brez škode za lastnika zemlje in se mora temu odrajtati od vsakega panju majhen, 2 krajcarja ne presegajoč znesek; tudi mora čebelar dobro paziti na čebele in si potreben čebeljak sam postaviti.

§ 10. Od panjev, ki se prevažajo v in iz paše, ne gre, izvzemši za pot, nikaka mitnina.

§ 11. Državljanom se da cesarsko zagotovilo, da se čebelarstvu ne bo naložil nikoli poseben davek, ampak se bo taisto pospeševalo pri polni prostosti.

§ 12. Gosposki se priporoča ubožnemu kmetu pripomoči vsaj do prvega panjů, in se mu omogoči, da bo od čebelarških šol tudi kaj imel.

§ 13. Vsakemu je prosto, imeti poljubno število panjev, in se gosposkam in uradnikom naroči, državljane niti v čebelarstvu samem, niti v trgovini z medom in voskom in v iz tega izvirajočih koristih motiti in ovirati.

§ 14. Čebelar sme svoj roj v 24 urah tudi na tuji zemlji zasledovati; če se je kdo drug za ta roj potrdil, mora se primerno odškodovati.

§ 15. Proti povrnitvi dvojne vrednosti je prepovedano tuje čebele moriti iz kakegakoli vzroka; tudi roparic se ne sme pokončavati, ker je vendar dovolj drugih sredstev, varovati svoje čebele pred taticami.

§ 16. Čebelna tatvina se mora posebno hudo kaznovati.

(Dalje prihodnjič.)

K sladkornemu vprašanju.

Že v minoli jeseni pozval je naš list člane našega društva, da se zglase, koliko kristaliziranega sladkorja bi želel vsakdo za jesensko pitanje svojih čebel.

Vkljub temu, da je bil čas za pitanje tako pozen in pogoji tako strogi, vendar je znašala množina sladkorja, ki so ga člani želeli nekaj nad 100 q, zadostno znamenje, kako nujno je bilo čebelarjem treba državne pomoči.

V odborovi seji dne 6. oktobra m. l. poročal je društveni predsednik Črnagoj, ki se je udeležil zborovanja delegatov avstrijske čebelarške zveze, katero se je vršilo dne 1. oktobra v Gradcu, o davka prostem sladkorju.

Po tistem poročilu imela je dobiti Kranjska 20 q sladkorja, in še to le vsled odločnega nastopa našega delegata, ker praviloma bi imeli dobiti mi le 9 q ne pa 20 q. Zbrani delegati pa so pristali na to, da se Kranjski kot znani eminentno čebelarški in v poslovnem letu za čebele neugodni deželi zviša množina davka prostega sladkorja na 20 q.

Naš društveni odbor pa je v svoji seji 6. oktobra, kakor že znano, s pretežno večino glasov sklenil, da se ta množina sladkorja odkloni, in sicer iz vzrokov:

1.) Ker je ta množina za dane razmere mnogo premajhna in bi razdelitev provzročila le zavist in prepir med člani.

2.) Ker bi bilo nemogoče izpolniti glavni pogoj finančnega ministrstva, da se vsa množina sladkorja pokrmi do zadnjega oktobra, ker bi bil čas za to prekratek in pa prepozen.

Po nasvetu našega delegata se je na zborovanju v Gradcu tudi sklenilo, da se takoj po zborovanju pokloni deputacija naše „Čebelarške Zveze“ še enkrat finančnemu ministru, oziroma merodajnim osebam, da se množina sladkorja zviša in pogoji spremene.

To se je zgodilo in so se dosegli povoljni uspehi. Zveza avstr. čebel. društev dobi vsled tega mesto prej dovoljenih 300 q sedaj 500 q s spremenjenim pogojem, da se mora ta sladkor pokrmiti še-le do konca aprila tekočega leta, kar je tudi za nas sprejemljivo.

Na naše društvo pride sedaj 28 g davka prostega sladkorja. Sladkor je kandiran in pomešan s 5⁰/₁₀₀ primesjo in bode stal loco tvornica 34 K za 100 g.

Pozivljamo torej vnovič svoje člane, da se zglase vsaj do konca januarja za ta sladkor pod pogoji:

1) za sladkor se smejo zglasiti samo člani našega društva, ki imajo za krmljenje potrebne, oziroma revne čebele;

2) za vsak reven panj sme se zahtevati samo 5 kg sladkorja;

3) ta sladkor se mora pokrmiti do konec aprila t. l.;

4) finančnim organom je dovoliti vsak čas vstop v čebelnjak in jim dati zahtevana pojasnila;

5) vsak član se strogo zaveže, da ne zlorabi te državne podpore, da porabi tedaj ta sladkor tudi res le za pitanje čebel.

Za vsako zlorabo jamčijo solidarno vsi člani in društvo skupno.

Zglase pričakujemo tedaj do 31. januarja.

Eksportni panj.

A. Žnideršič.

Več sto takih panjev so si naši čebelarji lansko leto naročili, nad sto jih je pa čebelarstvo svojim članom brezplačno razdelilo. Sposobnost panjů pokazala se bo šele v nekaterih letih, in jaz upam, da bode večina žnjim ravno tako dobre uspehe dosegla, kot jaz, ki jih uporabljam že več let. Kakor mi je znano, so si nekateri po vzorcu sami nekaj enakih panjev izdelali; da bi se jim bilo to povsem posrečilo, dvomim, akoravno je panj zelo enostaven videti. Marsikdo mi je dejal, da bi se panj dal napraviti ali z izboljšavami, ali enostavnejši, ali sploh na drugačen način, a priznati moram, da je panj sad mnogoletnih poizkusov in mora za namen, kateremu služi, tak ostati kot je. Ne da bi se v vse posameznosti spuščal, omenil bodem le, zakaj sem ga moral ravno toliko širokega napraviti. V prvih panjih je znašala razdalja od srede do srede satnikov 35 mm, kakor se sploh povsod za pravilno predpisuje. Čebele so mi zidale v te panji namesto sedem, le šest satov in enega nepopolnega. Potem sem napravil panji z razdaljo 38 mm, a sedaj so mi napravile čebele po en nepopolen sat več. Seveda niso bili sati ne v enem nē v drugem slučaju v sredi satnikov, akoravno so bili slednji z začetki prevedeni. Končno sem napravil 36¹/₂ mm, s tem sem pogodil pravo, ker čebele zidajo od tedaj sate natančno v satnike. Na ta način sem zaznal za pravo razdaljo, ki se je, mislim, sploh ne pozna. Podrobnejše panjů ne bodem opisoval, ker stane tako malo, da si ga vsakdo lahko naroči. Panj je ustvarjen za take čebelarje, ki ne znajo, ali jim čas ne dopušča, pri čebelah drugega delati, kot roje pobirati; vsled tega je panj tako opremljen, da čebele v njem satje natančno v satnike zidajo, ako ga le čebelar tako postavi, da postrani ne stoji. Ako je naprej ali nazaj nagnjen, mu to nič ne škoduje.

Polovica sprednje končnice se dá odpreti, in sicer se roje pobira na robove satnikov, ki gledajo izpod odstranjene končnice. Marsikdo je dvomil, da bodo čebele hotele iti med satnike, ako jih le na robove stresa, a prepričal se je, kako hitro se izgube v panj. Na zadnji končnici, ki se odpira, ako hočemo v notranjščini kaj opravljati, napravljene ste dve okrogli luknji, ki sta na notranji strani obiti z žičnato pletenino, na zunanji pa z lesu, ki se da zamikati. Ta odušnika služita le pri prevažanju, sicer naj bosta vedno zaprta.

V teh panjih pa zamore tudi čebelar v jeseni v krajnih satih med odvzeti, ako ga imajo čebele preveč. Seveda jim mora dati prazne sate nazaj. Na ta način se da izravnati zimska zaloga, da se vzame onim, ki imajo preveč, in da revnim. Jednostavna je družitev. Kdor ima trčalnico, zamore del medu čebelam odvzeti ter jim zato dati sladkorja, kakor danes večina naprednih čebelarjev dela.

Prezimujejo se eksportni panji kakor kranjiči. Čim boljše so črez zimo odeti, tem manj čebele porabijo in tem hitreje se spomladi razvijajo. Prezimiijo sicer tudi na ne popolnoma izdelanem satju, vendar pa je tudi tukaj priporočati, da se vsajajo močni roji, ki se jih pita, ako nastopi slabo vreme, ali odneha paša, zato da si v prvih štirinajstih dneh sezidajo vse sate. Malim rojem in rojem v času, ko ni paše, se naj dá namesto začetkov cele umetne sate. Tudi majhen roj bo tako satje kmalu izgotovil, ako je le kaj paše. Namesto da bi morale čebele podelati med v vosek, ga naberajo v celice, in tak roj se ojači, da prekosi močnega, ki smo ga stresli na začetke. Umetno satje pa ima to prednost, da ga čebele mnogo lepše izdelajo kot naravno. Sati so ravni kot deska, pravo veselje je delati z njimi. A tudi močnim in zgodnjim rojem pomagamo, ako jim damo umetno satje, ker tak roj da še isto leto roj, kar drugače ne bi, ali pa nam nabere polno medu. Čebelar, ki potroši onih par kron za umetno satje, je gotovo na dobičku.*) Ako smo dali panju umetno satje, tudi za prevažanje ne zaostaje za kranjskim, saj je oblika prikladna za prenašati in za skladati, le z mladim naravnim, zlasti pa z neizdelanim satjem je prevažanje po slabih potih in na navadnih vozeh, več ali manj nevarno.

Krmijo se čebele v takih panjih le od spredaj in sicer s posebnim koritcem iz pločevine. To se pomakne pri žrelu pod sate, v obročasti del, ki ostane zunaj na bradi, vtakne se steklenico, katero se je prej napolnilo s tekočo krmo. Steklenica mora imeti tako dolg vrat, da sede na sedlo, ki leži na dnu obročastega dela. Koritce se samo napolni s tekočino, ne da bi črez šla; priteka jo vedno le toliko, kolikor jo čebele odpijejo, in sicer dokler je kaj v steklenici. Zjutraj se steklenica odstrani, pitalna posoda pa lahko v panju ostane ako se hoče še drugi večer krmiti. Panji, katere se s to pripravo krmijo, stati morajo v vodoravni legi, viseti ne smejo ne naprej ne nazaj. Ako le malo naprej visijo, da se pomagati s tem, da se pod koritce podloži košček lesa. Krmijo naj se le zvečer, ker podnevi tujice**) zelo nagajajo.

*) Z na žico vdelanimi sedmimi sati stane panj 2 K 60 h več.

**) Tujice pravijo pri nas roparicam.

Panj se izdeluje z racijonelno, na zahtevo tudi z normalno mero. Iz takega panju z racijonelno mero se da ljudstvo igraje preložiti v Albertijev panj, kot sem ga v lanskem letniku opisal; vsled tega služi ta panj dobro tudi za prehod od nepremakljivega dela k premakljivemu.

Letos na jesen bo plačevala zadruga v eksportnih panjih vsebino po 1 K kilogram, razun tega pa povrnila 4 krone za panj, ako je bil pri nji naročen.

~~~~~

Čebelarska predavanja v pretečenem letu.

A. Likozar.

Minulo je zopet leto, ki za čebelarja ni bilo preveč veselo. Že takoj spomladi so imeli mnogi čebelarji neprilike s svojimi čebelami, ker je bila prejšna jesen skrajno slaba, in tako niso imeli panjovi za prezimovanje zadosti mladih čebel. Pa vse to opisovati ni danes moj namen, ampak hočem le ob kratkem podati, kaj sem vse zapazil pri svojih osemindvajsetih predavanjih po Kranjskem, Koroškem in Goriškem. Splošno moram priznati, da se zanimanje za napredno čebelarstvo vedno množi. V mnogih krajih pred nekaj leti niti vedeli niso, da imamo panjove s premakljivim satovjem, a sedaj se v istih krajih že dobe čebelarji, ki imajo vso potrebno pripravo za napredno čebelarstvo. K napredku so pa največ pripomogle podružnice s svojimi zborovanji in predavanji. Skoraj vsi shodi so bili zelo dobro obiskani. Zanimanje za napredek pa se je kazalo povsod. V prvi vsti je treba imenovati podružnice: v Kranju, Kamniku in Planini. Tudi na Robu je delovanje zelo živahno in uspešno. Jako vneti so tudi čebelarji v Cušperku. Gorenjska je zadnje leto imela boljšo kupčijo z živimi čebelami, kakor pa ostali kraji. Pri mnogih podružnicah so začeli vpeljavati čebelarjenje na med, le žal, da je bilo pretečeno leto tako slabo. To naj jih pa nikar ne ustraši, ker prišlo pa bode gotovo leto, ki jim bo ves trud in vse stroške bogato poplačalo. Prav veselo se zadnji čas gibljejo tudi koroški slovenski čebelarji. Treba bo le še vse ostale slovenske čebelarje organizirati v nove podružnice. Vse to se bo pa po možnosti zgodilo v tekočem letu, zato se v prvi vrsti prosijo taki čebelarji, v katerih krajih še ni podružnice, da pravočasno naznanijo kedaj in kje bi bilo dobro kako predavanje. Naznanilo naj se pošlje na »Čebelarsko društvo« ali pa kar na naslov A. Likozar, nadučitelj v Ljubljani. Vsem čebelarjem želim, da bi bili letos bolj zadovoljni kot lani.

~~~~~

XII. odborova seja

dne 6. januarja 1911.

Poroča tajnik Hinko Zirkelbach.

Navzoči razun g. I. Babnika vsi odborniki.

G. predsednik vošči odbornikom srečno in veselo novo leto.

Določi se honorar nekaterim sotrudnikom „Slov. Čebelarja“.

Na dopis državne zveze čeb. društev v Pragi, da dobi Kranjska 28 stotov brezdavčnega sladkorja, ki se lahko pokrmi do konca aprila, sklene odbor, da se sladkor sprejme in razdeli med člane.

Tudi se izroči državnemu poslancu spomenica za brezdavčni sladkor, da jo priporoči na višjem mestu.

Urednika pooblašča odbor, da protestira pri Neunteufelu glede njegovega inserata v „Bienenvartu“. Ako ne dobi v osmih dneh povoljnega odgovora, izvaja društvo vse konsekvence.

Izvoli se deputacija, da gre k deželnemu odboru zastran povzdige čebelarstva na Kranjskem.

Z ozirom na okrožnico slovenskega štajerskega čebelarskega društva za prispevek k razstavi l. 1912. predlaga odbor, da se razstava vrši skupno z razstavo kranjskega čebelarskega društva v središču Ljubljane. V to svrhu se povabi razstavni odbor slov. štajerskega čebelarskega društva na razgovor, ki se vrši po občnem zboru dne 2. svečana 1911.

Naše opazovalnice.

Poročevalec Jos. Verbič.

Mesečni pregled: november 1910.

Kraj	Učinek tehtanega panjů								Poraba	Temperatura			Izletnih dnevov	Dnevov					
	Donos			Upad			Najvišji donos	Dne		najvišja	najnižja	Srednja mesečna		z dežjem	s snegom	s solncem			z vetrom
	Mesečna tretjina															0	1/2	celi	
	1	2	3	1	2	3													
Ilirska Bistrica	—	—	—	—	—	20	—	—	20	15	-9	5.2	13	13	6	13	6	11	14
Bitnje pri Boh. Bistrici	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kranj	—	—	—	25	14	16	—	—	55	18	-10	4	1	11	2	19	2	9	16
Ljubevč pri Idriji	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Metlika	—	—	—	30	10	10	—	—	50	16	-6	5.6	9	16	5	10	19	1	23
Nabrežina	—	—	—	15	20	20	—	—	55	18	1	9.9	21	15	—	14	4	12	24
Podgorje pri Kamniku	—	—	—	15	20	10	—	—	45	17	-8	5	3	12	2	19	7	4	14
Struge pri Dobropoljah	—	—	—	30	28	17	—	—	65	15	-18	4.1	6	13	8	23	—	7	25
Sv. Duš na Ostrem vrhu	—	—	—	35	15	20	—	—	70	14	-8	3.5	6	4	4	12	11	7	—

Števila v kolonah „Učinek tehtanega panjů“ in „Poraba“ izražajo *dkg*.

Črtica „—“ v koloni „Temperatura“ znači stopinje mraza, v koloni „Poraba“ ozir. prebitek“ znači porabo.

Ilirska Bistrica. V začetku in na koncu mesca je deževalo, v sredi pa snežilo. Čebele so proti koncu mesca zopet letele. Lesene stene, s katerimi je bil čebelnjak za zimo zaprt, morali smo zopet odstraniti.

Žnideršič.

Kranj. Vreme je bilo prav jesensko. Imeli smo mnogo dežja in v drugi tretjini precej mraza. Pri čebelah je vse, kakor mora biti v tem času. Imam mnogo upanja, da bodo dobro prezimile.

Konjedič.

Nabrežina. Čebele so do konca mesca mnogo izletavale, pa skoraj vedno le popoldne. Od drugih čebelarjev sem slišal tožbe, da jih v zimskih izletih ostaja mnogo pred čebelnjakom. Pri sebi sem to opazoval le, ako je solnce zašlo nenadoma za oblake, drugače ne. Mislim, da zaradi tega, ker je moj čebelnjak obrnen proti popoldanskemu solncu.

Sila.

Podgorje pri Kamniku. Pri nas je bilo prvi dve tretjini mesca deževno, v zadnji pa tak mraz, da je toplomer kazal 8° pod ničlo. Pri čebelnjaku vlada od 15. t. m. mir.

Sallath.

DOPISI.

Z Vrhnike. Pretečeno leto je bilo za nas čebelarje žalibog prav slabo. Iz vsake meglice se je vsula ploha, in tudi toča je bila na dnevnem redu. Zatorej nima jesti sedaj najboljši kmet, kaj šele uboga čebela. Zabeležili bomo pretečeno leto kot prav slabo. Od 32 lanskkih starcev imam letos črez zimo samo en prvi roj in 18 izrojencev, drugo sem moral vse pokončati. Za združitev pa sploh ni bilo misliti. Ostane nam torej zopet le upanje in nada za prihodnje leto. Up in nada je čebelarjeva navada. Fr. Furlan.

KRANJSKE PODRUŽNICE.

Kamniške podružnice blagajnik vljudno prosi cenjene člane, da ostanejo tudi to leto zvesti in naj vsak izkuša pridobiti še enega novega člana. Udnino 2 K naj pošljejo osrednjemu čebelarškemu društvu v Ljubljano ali podružničnemu blagajniku v Kamniku.

Jak. Virient, t. č. blagajnik.

Vrhniska podružnica naznanja svojim častitim članom, da se vrši izredni občni zbor dne 5. februarja t. l., ob 3. uri popoldne, v gostilniških prostorih gospoda Pečkaja v Hribu. Vspored: poročilo tajnika in blagajnika, volitev odbora, poberanje udnine in vpisovanje članov ter raznoterosti. Vabijo se tudi vsi prijatelji čebelarstva. Obenem se prosi vse tiste člane, ki ne

pridejo k občnemu zboru, da pravočasno pošljejo udnino podružničnemu blagajniku ali naravnost osrednjemu društvu v Ljubljano. Za obilno udeležbo vabi

Franc Furlan, predsednik.

Čebelarstva podružnica na Krki ima svoj redni občni zbor dne 15. januarja 1911 (drugo nedeljo po razglašenju) ob 4. uri popoldne v gostilni g. Franc Magovaca na Gmajni. Čebelarji! pridite ta dan vsi na zbor in pripeljite s saboj tudi neude ali vsaj tacih, ki hočejo postati čebelarji. Med drugim se ima voliti na tem zboru predsednika društva. Torej se vabi k obilni udeležbi.

Odbor.

Čebelarstva podružnice na Grahovem redni občni zbor se vrši na Svečnico dne 2. februarja ob 3. uri popoldne v ljudski šoli. Čebelarji, pridite vsi in privabite tudi take sabo, ki hočejo kedaj postati čebelarji.

Franc Kokošar, t. č. predsednik.

ŠTAJERSKE PODRUŽNICE.

Čebelarstva podružnica pri Sv. Tomažu je sklicala dne 18. decembra p. l. svoj občni zbor. Kakor že letos enkrat, tako se nam je tudi sedaj posrečilo pridobiti za predavanje velecenjenega gosp. Jurančiča. Ta je z veseljem pozdravil navzoče čebelarje ter pohvalil delavnost sicer male, toda trdne podružnice. Posebno je naglaševal potrebo organizacije. Tok časa nas uči, da je le v organizaciji moč in obstanek posameznika. To bi si naj dobro i čebelarji zapomnili. Po teh besedah je gosp. Jurančič razpravljal, kako živijo čebele pozimi. — Da čebele dobro prezimijo, je potrebno: 1. dobra matica, 2. potrebno število čebel, 3. potreben živež, 4. dobro bivališče, 5. dobro satovje, 6. čist zrak in 7. mir. — Kar se tiče matice, je treba pomniti, da naj v panju ne bo čez 2 leti stara matica. Triletna matica težko prezimi in mnogokrat spomladi, ako začne polagati zalego, med tem delom pogine. Zato je treba jeseni — že pred ajdovo pašo — panj pregledati in stare matice odstraniti. Treba pa je včasih tudi mlado matico odstraniti, ako imaš n. pr. prehud panj, ki te ovira pri delu, ali pa če imaš takih ljudstev, ki ima mnogo zalege, medu pa malo, ali pa nasprotno. Kakršno ljudstvo tedaj hočeš imeti, tako si vzgojij! Poleg dobre matice pa naj bo tudi zadostno število čebel. To bo čebelar najbolj spoznal po obsedenem satovju, katerega naj bo — pri normalnem stanju — zgoraj in spodaj po sedem. V taistem naj bo 12—14 kg medu za živež; zakaj čebele potrebujejo od mesca novembra pa do januarja povprečno po $\frac{1}{2}$ kg medu; mesca januarja že 2, mesca februarja pa 3 kg, potem pa zmiraj več. Zaloga pa še mora biti do konca aprila ali celo srede majnika, da jih ni treba krmiti. Nadalje naj bo bivališče táko, da brani čebele pred sovražniki. Panj naj ima dvojne stene, da brani čebele pred mrazom. V hudi zimi se čebele nahajajo v eni kepi, posamezne zlezejo tudi v celice, da se segrevajo. Opazovalo se je, da čebele tudi v najhujši zimi ne zmrznejo, izgubijo pa pri tem — vsled vednega pregibanja — mnogo moči in porabijo mnogo živeža. — Nekateri tudi odevajo posamezne panji, kar daje posebno mišim ugodno zavetišče. V slabih

panjih se nahaja mnogo mokrote, da, celó led! — Že med letom se naj skrbi za primerno satovje. Kar je starega se odstrani, ker so medstene predebele. V takem satovju zalega ne čuti medsebojne toplote, kar je zanj škodljivo. Celó mlado satovje je prehladno. Najboljše je ono, ki je nekoliko rjavo. Skrbi nadalje za čisti zrak! Žrelo naj bo tedaj tudi čez zimo odprto. Ako bi bilo le malo odprto, tedaj plesni satovje. Mišim ubranimi vhod, ako denemo matično mrežo pred žrelo. — Končno skrbi pozimi tudi za mir. Vsak najmanjši ropot vzdrami čebele. Skrbi, da ne bodo ptice nadlegovale čebel. Dobro je, ako postaviš pred žrelo deščico poševno. Na tak način ptice tako lahko ne zapazijo čebel, ki se vun prikažejo. Tudi naravnost ne sije solnce in ne piše veter v panj, kar je zelo važno. Sploh letošnja zima ni kaj ugodna, ker je sedaj nekaj pretoplo. Matica bi mogoče začela polagati jajčeca, čebele bi potrebovale vodo. To spoznamo, ako silijo iz žrela. Tedaj jim položi nekoliko snega k žrelu. Ako bi pozneje pritisnil mraz, bi izmetale zalego. Treba se je bati tudi gnilobe.

S. Bezjak, tajnik.

Čebelarica podružnica za Savinjsko dolino ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 22. januarja t. l. ob 3. uri popoldne v Grižah (v šoli). Spored: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo. 3. Plačevanje udnine za l. 1911. 4. Volitev odbora. 5. Predlogi in nasveti. — Čebelarji, pridite v obilem številu! Kdor bi ne mogel priti, naj pošlje čim prej udnino na naslov: Andrej Pikel, čebelarica mojster v Spodnji Ložnici, pošta Žalec. Kdor pa bi ne nameraval biti več član podružnice, naj naznani to po dopisnici načelniku v Griže. Sicer pa upamo, da nam vkljub skrajno neugodno preteklemu letu ostanete vsi zvesti. Saj bodejo prišli tudi za nas čebelarje zopet boljši in veselejši časi. Laglje prenašamo nezgodo, ako drug drugega tolažimo, in naše veselje bo tem večje, ko se bodemo zopet skupno veselili! Torej na svidenje v Grižah!

Černej, t. č. predsednik.

Šaleška čebelarica podružnica v Šoštanju ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 22. januarja t. l. ob 3. uri popoldne v ljudski šoli. Na dnevnem redu so volitve odbora, poročila starega odbora, poberanje udnine ter nasveti in predlogi. — Čebelarji naj se v velikem številu zglasijo. Vabljeni so tudi prijatelji čebelarstva. Na veselo svidenje v novem letu! O d b o r.

Garantirano zanesljiv, doma pridelani

med - pitanec

12—12

5 kg 7 K.

Prodaja:

Iz garantirano čistega voska

umešno satovje

Prodaja:

1 kg 4 K 40 h.

FR. UNGER, Spodnja Šiška pri Ljubljani.

Stiskalnica na škarje za med in vosek je po ceni na prodaj.

Listnica uredništva.

Zdaj ob novem letu se je nabralo toliko tvarine, da jo mora nekaj ostati za prihodnjo številko, kar damo v vednost, da ne bo kake prehitre zamere.

MALA NAZNANILA.

Pod tem naslovom objavljamo ponudbe članov brezplačno, to pa le dvakrat v letu.

200 kg ajdovega in 50 kg spomladanskega prav finega trčanega in garantirano čistega medu prodam po 1.30 K, oziroma po K 1.60 s pločevinasto posodo vred. Pri skupnem odjemu 6°/₁₀ popusta. Prodajam tudi **70—80 kranjskih, malo rabljenih panjev**. Janez Meglen v Potiskavcu, pošta Videm pri Dobropoljah. 2—1

10—15 obljudenih Gerstungovih panjev z 12 satmi prodajam spomladi Mihael Urbančič, železniški čuvaj, Mala Bukovica, p. Ilirska Bistrica. Iz 32 vzimljenih zamore si kupec kupljene izbrati. Cena po dogovoru. **Ličen čebelnjak** na prodaj. Natančneje se izve pri Jos. Milavcu, Planina pri Rakeku. 2—2

Kranjska čebelarstva zadruga v Ilirski Bistrici prodaja

trčan med garantirano čist, v 5 kg dežicah po K 8.50 franko, v 25 kg dežah po K 1.50 kilogram.

umetno satje iz garantirano čistega voska, za vsako mero prirezano, kilogram po K 4.50, zaboječek s 3¹/₂ kg vsebine za K 16.— poštne prosto.

Pri večjem odjemu znižane cene.
Svojim članom preskrbuje eksportne panji s sedmimi celimi umetnimi sati po 7.— K, kot jih je g. Žnideršič v 1. številki lanskega „Slov. Čebelarja“ opisal z okvirji in začetki iz umetnega satja po K 4.—, ter **umetno satje** po K 4.30 kilogram, zaboječek 3¹/₂ kg pa K 15.—.

Trčan svitel spomladanski med plačuje po K 1.30, **ajdov** po K 1.—, **voščine** po K 1.10, **vosek** po K 3.10 kilogram, franko Ilirska Bistrica.

Kdor hoče postati član zadruga mora plačati vsaj 2 K na račun deleža in poslati podpisano pristopno izjavo. 12—12

Kranjska čebelarstva trgovina v Višnji gori, Dolenjsko

priporoča **umetno satovje** iz čistega čebelnega voska, **vse čebelarstvo orodje**, trčalnice, stiskalnice za vosek, kakor tudi **mizarsko orodje** po najnižji ceni. 10—9

Ceniki zastoj po želji v hrvaškem, češkem ali nemškem jeziku.

Tvrdba kupuje vedno čisti čebelni vosek po najvišji ceni.

Udnina (2 K) in reklamacije naj se pošiljajo upravnistvu „Slovenskega Čebelarja“ v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Fr. Rojnu, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik Mihael Rožanec. — Lastnik „Slovensko čebelarstvo“.

Tisk J. Blasnikova naslednikov v Ljubljani.